

ÕIGUSUUDISED TARK

Autor:
Tanel Tark
advokaadibüroo TARK
partner, vandeadvokaat

Koostaja advokaadibüroo TARK. Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark

Väljaandja
Äripäeva teabekeskus
Vana-Lõuna 39/1
19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: teabevara@aripaev.ee
www.teabevara.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo TARK
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
tel: 611 0900
e-post: info@tark.legal
www.tark.legal

TÖÖLEPINGUS SISALDUVA KONKURENTSIPIIRANGU KEHTIVUS

Riigikohus täpsustas 12. märtsi 2019. aasta otsuses nr 2-15-16682, millised on töölepingu seaduse (TLS) § 23 järgi kokku lepitud konkurentsipiirangu kehtivuse eeldused. Eelkõige selgitati, milline on kehtiv kokkuleppes kindlaks määratud konkurentsipiirangu ruumiline ulatus.

Viidatud lahendi asjaolude kohaselt esitas ehitusega tegelev äriühingust hageja hagi projektijuhist kostja vastu leppetrahvi nõudmiseks, sest kostja rikkus töölepingus sõlmitud konkurentsikeelu kokkulepet. Kokkuleppe kohaselt ei võinud kostja ilma hageja eelneva kirjaliku nõusolekuta töötada töölepingu kehtivuse ajal hageja konkurendi (ehitusega tegeleva isiku) juures, täita hageja konkurendi käsundit ega konkureerida (tegeleda ehitusega) iseseisvalt ning seda sõltumata asukohast. Hagejale teadaolevalt osutas kostja töölepingu kehtivuse ajal ainult kostjale kuuluva äriühingu kaudu ehitusteenuseid ning töötas ka teises ehitusettevõttes projektijuhina, mistõttu peab kostja hagejale tasuma kokkulepitud leppetrahvi.

Kostja vaidles vastu väitega, et kostja ei ole kostjale kuuluva äriühinguga konkurentsi osutanud, sest kostja äriühing tegeleb teises valdkonnas ja riigis kui hageja ning kostja pole seotud väidetava teise tööandjaga. Lisaks rõhutas kostja, et konkurentsipiirang ei ole ruumiliselt, ajaliselt ja esemeliselt mõistlikult ning töötajale äratuntavalt piiritletud.

Alama astme kohtud tuvastasid, et konkurentsipiirangu kokkulepe ei sisaldanud üldse sõnaselgelt kindlaks määratud

ruumilist ulatust, mistõttu pooled ei ole konkurentsipiirangus tegelikult kokku leppinud. Hageja nõudis, et piirangu sellist määratlematust peab tõlgendama kooskõlas töölepinguga, mille kohaselt kostja pidi töötama nii Tallinnas kui ka hageja määratud töö tegemise kohas ehk sisuliselt üle kogu maailma (kuid eelkõige Norras) ja nendes piirkondades konkurentsipiirangu kokkuleppes kinni pidama. Siiski leidsid kohtud, et konkurentsipiirang ülemaailmses ulatuses ei ole TLS-i järgi kostjale piisavalt äratuntav ning selle tõttu on kokkulepe tühine.

Riigikohtu arvates ei saa konkurentsipiirangu kokkulepete puhul mõistlikult järeldada, et pooled sõlmivad selliseid lepinguid soovidega, et need ei kehtiks mitte kusagil. Eelduslikult on mõistlikust isikust töötajale äratuntav konkurentsipiirangu ruumilise ulatusena Eesti, kui töötajale teadaolevalt tegutseb tööandja Eestis kokkuleppe sõlmimise ajal. Sellist eeldust ei tohi laiendada teistele riikidele ning kui teist riiki ei ole kokkuleppes ära märgitud, siis kokkulepe selle riigi suhtes ei kehti. Juhul kui töötajale on ruumilise alana äratuntav üksnes Eesti, siis ei saa käsitleda välisriigi konkurendi juures töötamist konkurentsipiirangu rikkumisena.

Riigikohus märkis veel, et pooltel on õigus sõlmida kokkuleppeid ülemaailmse konkurentsipiirangu kohta, kuid sellise ulatusliku piirangu tõttu peab tööandjal olema erilist kaitset nõudev majanduslik huvi. Lisaks proportsionaalsusele peab igasugune konkurentsipiirang peale ruumilise ulatuse olema ka sisuliselt mõistlik ja äratuntav ehk tööandja peab määratlema konkurendid ja konkureerivad tegevused. Vaid kõiki tingimusi täitva konkurentsipiirangu kokkuleppe alusel on õigustatud leppetrahvi nõue.

Lahendiga on võimalik lähemalt tutvuda Riigikohtu kohtulehel aadressil <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=2-15-16682/73>.

UUENDATI VÕIMALUSI KAUBAMÄRKIDE KAITSMISEKS

Riigikogu võttis 20. veebruaril 2019 vastu Vabariigi Valitsuse algatatud eelnõu, et muuta kaubamärgiseadust. Seadusega ühtlustatakse Eesti kaubamärgiõigust Euroopa Liidu liikmesriikide kaubamärgiõigusega.

1. aprillil 2019 jõustus kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, millega uuendati sisulisi ja menetluslikke sätteid, et tagada kaubamärkide laialdasem kaitse ja muuta efektiivsemaks õiguste kaitsmine. Seadusemuudatust ajendas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2015/2436.

Seletuskirja kohaselt on seadusemuudatuse üheks eesmärgiks mittetraditsiooniliste kaubamärkide kaitse õiguskindluse suurendamine. Selleks kaotatakse kaubamärgi graafiliselt kujutamise nõue, mis võimaldab nt heli(kauba)märgi kanda registrisse kujul, mis on nii registripidaja kui ka üldsuse jaoks täpsemalt ja selgemini tajutav kui helimärgi graafiliselt nootidena esitamine. Seega võimaldatakse uue reeglistiku järgi registreerida tähiseid, mida saab tehnoloogiliste vahenditega esitada ja registrisse kanda, mis omakorda tagab suurema paindlikkuse ja õiguskindluse.

Uudsed kaitstavad kaubamärgid on nt liikumismärk, multi-meediamärk ja hologramm-märk. Lisaks võimaldatakse kaitse kõikidele kaubamärkidele, mida kujutatakse üldiselt kättesaadavat tehnoloogiat kasutades, tingimusel, et kaubamärki on võimalik registris reprodutseerida viisil, mis on selge, täpne, iseenesest täielik, kergesti kättesaadav, arusaadav, püsiv ja objektiivne, nii et Patendiametil ja üldsusel oleks võimalik kindlaks teha kaubamärgi omanikule tagatud kaitse sisu.

Seadusega viiakse tööstusomandi apellatsioonikomisjon (TOAK) Patendiameti juurde ning TOAK-i pädevusi laiendatakse, mille järel on kaubamärgiseaduses ettenähtud vaidluste puhul kohustuslikuks kohtueelne menetlus TOAK-i juures. See aitab kaasa vaidluste kiirele ja tõhusale lahendamisele, sest asja lahendavad vastava valdkonna eksperdid.

Suurem osa muudatusi jõustus 1. aprillil 2019. Seadusemuudatuste ja sisuka seletuskirjaga saab täpsemalt tutvuda veebilehtedel <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019005> ja <https://www.riigikogu.ee/download/73349382-f078-4c85-aedc-384de8d41513>.

OSANIKU VASTU NÕUDE ESITAMINE EI EELDA OSANIKE OTSUST

Riigikohus selgitas 20. märtsi 2019. aasta otsuses nr 2-16-6563, et osaniku vastu kohtusse nõude esitamiseks ei ole vaja osanike (täpsemalt osa ühisomanike) sellekohast otsust.

Viidatud lahendi asjaolude kohaselt esitas äriühingust hageja äriühingu juhataja asetäitjast kostja vastu hagi kahjuhüvitise ja viivise saamiseks, sest kostja jättis pärast töölepingu lõppemist enda valdusesse hageja vara. Hageja ei saanud oma vara majandustegevuses kasutada, mistõttu kandis ta varalist kahju.

Kostja vaidles vastu väitega, et hagejal puudus seaduslik esindaja, kes saanuks osaniku vastu nõude esitada ning kostja on hageja 100-protsendilise osa üks ühisomanikest, mistõttu on kostjal õigus hageja vara vallata.

Ringkonnakohus leidis ekslikult, et osaniku vastu nõude esitamine on vaid äriühingu osanike pädevuses ning äriühingu juhatusel puudub sellise otsuse tegemiseks pädevus, mistõttu oli kostja vastu hagi püstitatud nõude esitamiseks tarvis osanike otsust. Riigikohtu kolleegium sellega ei nõustunud ning muutis varasemat seisukohta, mille kohaselt on osanikuga õigusvaidluse pidamise otsustamine äriseadustikuga (ÄS) antud vaid osanike pädevuses.

Riigikohus selgitas, et ÄS-iga on osanikele antud selline pädevus, kuid ühestki sättest ei nähtu osaniku vastu nõude esitamise eeldusena osanike sellekohast otsust. ÄS küll keelab osanikul hääletada, kui otsustatakse osanikuga õigusvaidluse pidamist, aga eeltoodud küsimuse otsustamine ei ole osanike ainupädevuses.

Riigikohtu hinnangul tuleb ÄS-i tõlgendada selliselt, et juhul kui osahingus on osanikud samal ajal ka juhatuse liikmed ja tekib vajadus otsustada nõude esitamise üle enamusosanikust juhatuse liikme vastu, võimaldab ÄS-i hääleõiguse piirang vältida olukorda, kus enamusosanik blokeerib oma häältega nõude esitamise tema vastu.

Lahendiga on võimalik lähemalt tutvuda Riigikohtu kodulehel aadressil <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=2-16-6563/81>.

Nutiajastu
tööriist

www.teabevara.ee